

Vlaamse taal en cultuur

(een beknopte handleiding ten behoeve van Jacobus)

De waarheid is altijd ingewikkeld, de leugen heel eenvoudig.

Terwijl de leugen de halve wereld rondgaat is de waarheid zijn schoenveters nog aan het knopen.

Het zou vanzelfsprekend moeten zijn dat wij, die in Vlaanderen geboren zijn, onze eigen taal kunnen spreken. Het zou vanzelfsprekend moeten zijn dat wij onze cultuur kunnen koesteren. Maar het is even vanzelfsprekend dat ook anderen, die hier niet geboren zijn, ons dat moeten gunnen.

Dat dacht ik tenminste... tot een goede vriend, een intellectueel, iemand die hoger onderwijs heeft gevolgd, met mij aan tafel zat. Na enkele straffe pinten kwamen de tongen los.

Hij beweerde dat Nederlands geen taal is, dat wij geen geschiedenis hebben. Wij zouden evenmin schrijvers van enige betekenis hebben. Cultuur zou niet bestaan. Frankrijk had dat wel. Frankrijk en Duitsland hadden grote filosofen voortgebracht, wij niet. Ik ga mij zeker niet als schrijver bestempelen of als filosoof. Maar het doet je wel wat. Ik voelde mij geraakt door zijn "uitspraken".

Hoe kan een hoger opgeleide, die toch moet ingewijd zijn in de geschiedenis van onze gewesten, zoiets beweren? Ik vertelde dan maar over de tijd van Margaretha van Oostenrijk, over de opeenvolgende bezettingen door Frankrijk, Oostenrijk, Spanje, enz. Niets mocht baten. Hij kaatste de bal telkens terug en dweept met Nietzsche, Kant en de grote Franse literatuur. Had Rubens dan nooit bestaan?

Had hij dan nooit gehoord over de culturele volksverhuizing van de Zuidelijke

naar de Noordelijke Nederlanden ten tijde van Alva?

Ik vroeg hem dat als wij toch "quantité négligable" zijn, waarom schreven dan zoveel schrijvers en dichters vol lof over Vlaanderen. Hoe kwam het dat Victor Hugo Mechelen de hemel in prees? Hoe kwam het dat Baudelaire hetzelfde deed? Wat met de hoogdagen van Brugge als handelshaven van Vlaanderen en van West Europa? Wat verkocht landverrader en industriële spion, Lieven Bauwens, dan in Engeland? Was het ons brouwsysteem of onze manier van weven? Als wij zo onbelangrijk waren en geen landsgrenzen hadden, waarom wilde dan iedereen zo graag contacten met groot Vlaanderen of -zeg maar- De Nederlanden?

Aan zoveel historische onjuistheden erger ik mij mateloos. Tijdens mijn cursus Duits kreeg ik als taak het lezen van de Buddenbrooks (Thomas Mann), een historische roman, met een filosofisch tintje, met een verwijzing naar de Hansesteden. Het is een vertelling over de rijke burgerij in vorige eeuwen, maar een vertelling met een visie. Deze verteller verwijst, over de grenzen heen, naar de omliggende landen. Of dit nu koninkrijken, of keizerrijken of republieken, of graafschappen waren, had voor deze modern denkende filosoof geen enkel belang. Wat wel telde waren de culturele en economische interesses. Hierin herken je immers je tijdgenoten.

Op gevaar af lyrisch te worden, herinner ik me het verhaal van een prille Nederlandstalige dichter. Voor een besloten gezelschap las een vriend, in een café in Antwerpen, een gedicht voor. De dichter zat mee aan tafel. Hij kon geen woord uitbrengen omdat hij te ontroerd was. Een toevallig in het gezelschap aanwezig Franstalige schrijver zei: "Wat klinkt dat mooi maar ik begrijp het niet helemaal."

Met zijn vijven bespraken we de hele avond drie verzen. Elkeen gaf zijn eigen visie. Het werd een zatte processie. Een ontroerende zatte processie.

Twee maand later kreeg ik de Franstalige vertaling opgestuurd. Onderaan de brief stond: "Met de groeten van Bolleke De Koninck." Wellicht waren dit de enige woorden die deze fijne man in het Nederlands kon schrijven.

Thuis in mijn rommelig bureau ligt een vijfdelig boekwerk van Dr. R Van Roosbroeck 'Geschiedenis van Vlaanderen' uitgegeven door De Standaard. Talrijke professoren hebben er aan meegewerkt en je kan het als naslagwerk heel goed gebruiken. Er vlak naast staat een bundel met verzamelde gedichten en proza samengesteld door Bart Peleman, en een must voor iedereen die ons cultureel erfgoed naar waarde weet te schatten.

Iedere avond, voor het slapengaan, strijk ik even met mijn hand langs de boeken.

Sam

VAN LINKS NAAR RECHTS

VICTOR HUGO- BAUDELAIRE- KELDERMANS- WILLEM ELSCHOT- MARNIX GIJSEN- HENRY VAN DE VELDE- VESALIUS- Hugo Claus-Sint Romboutstoren— slechts een greep uit de grote namen.

